

JAVASLAT

az „.....ÉRDY-KÓDEX.....”

Veszprém Megyei Értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

.....Koppányi Béla..... (név)

.... (aláírás)

.....Veszprém 2014.11.17..... (település, dátum)

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Értéktár Bizottság Városlód

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Koppányi Béla**

Levelezési cím: **8445 Városlód, Kolostor u. 38.**

Telefonszám: **20/776-5619**

E-mail cím: **koppanyib@gmail.com**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Érdy-Kódex

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság

egészség és életmód

épített környezet

ipari és műszaki megoldások

kulturális örökség

sport

természeti környezet

turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye :

Országos Széchenyi Könyvtár

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési

tájegységi

megyei

külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Az Érdy-Kódex terjedelménél és irodalmi kvalitásánál fogva is legjelentősebb nyelvemlékkódexünk, egy prédikáció és legendagyűjtemény. Szerzője az egykori lövöldi (városlódi) karthauzi kolostor egyik szerzetese a Karthauzi Névtelen.

Egy fólió alakú 28x21 cm méretű, 675 lapot tartalmazó kézzel írott könyv, amit jelenleg az Országos Széchenyi Könyvtár őriz. A nyelvemlék értékét az a körülmény is emeli, hogy ez az egyetlen irodalmi emlék, ami a magyar karthauziaktól (néma barátoktól) fennmaradt.

Szerzője ismeretlen, ezért a "Karthauzi Névtelen"-ként vonult be az irodalomtörténetbe. A mű nevét első ismertetőjéről Érdy Jánosról (1796-1871) (jogi doktor, MTA tagja) kapta. Toldy Ferenc (1805-1875) MTA tagja irodalomtörténész a kódex első ismertetője 1834-ben, Érdy János (1796-18871) jogi doktor MTA tagjáról nevezte el.

A 675 oldalnyi kódex, az Úr és a szentek ünnepeire tartalmaz veretes magyar nyelvű beszédeket, szerzőjük szándéka szerint a saját rendjének (latinul nem tudó) tagjain túlmenően más szerzetesbéliékhöz is szólva. Noha az 1526 táján született mű befejezetlen, mégis a középkorvégi magyar irodalom legnagyobb, és legsikerültebb vállalkozása, mind terjedelemben, mind minőségben.

A kézirat 1814-ben került Nagyszombatról az Országos Széchényi Könyvtárba, ahol jelenleg is őrzik. A könyv nyomtatásban ezer oldalnál nagyobb terjedelmű, kritikai kiadása 1985-ben, „A NÉMA BARÁT MEGSZÓLAL” címmel jelent meg. „A társadalmi élet minden visszasságát, a Jagellók korának feudális anarchiáját, az eláradott bűnöket, a jobbagynyúzást mind a világvég, az utolsó ítélet előjeleként fogja fel, a maga körül látott, hallott valóságot szemléli, ebben fedezi fel az idők jeleit, társadalombírálatának kortörténeti értéke van”. Magyarságtudata, nemzetismerete oly mértékű, hogy nyugodtan mondhatjuk, kora legműveltebbjeivel vetekszik.

A Karthauzi Névtelen nagy művének Proológusában így ír:

"Szent magamba szállással töprengtem el azon, hogy míg a más nyelveken beszélő népeknek többnyire teljes anyanyelvre fordított bibliájuk van (.....) addig a mi faragatlan magyar népünket nem harmatozta be ilyen kegyelem....."

A könyv egész esztendőre kiterjedően a vasár-és ünnepnapokra szóló evangéliumokat, prédikációkat, a szentek életéből vett legendákat ízes magyar nyelven, olvasmányosan írja le.

A leweldi Karthauzi Névtelen nagy műve nemcsak nagy műveltségű írói egyéniségre vall, hanem országos gondokkal küzdő, széles látókörű szellemet árul el, aki nem zárkózik be cellája falai közé, hanem népe sorsát szívében viseli.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A mi falunkban Városlődön alig van, aki ne tudná, hogy hol és mikor íródott magyarságunk e méltán híres nyelvemléke. Büszkék vagyunk rá, hogy kis falunkban valaha ilyen történelmi jelentőségű írás született.

Az Érdy-kódex most 488 éves, reméljük, hogy 12 év múltán méltóképpen megemlékezünk mi városlődiek, a Néma Barát lakhelyének kései utódai a nagy elődünkre!

Addig is kegyelettel, és tisztelettel emlékezünk rá.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Koppányi István: Városlőd története (Városlőd, 1991)

<http://erdykodex.atw.hu/>

TÖRÖK József–LEGEZA László, Kartauziak. Szerzetesrendek a Kárpát-medencében, Budapest, 2001.,

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

5 db fénykép

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

1. Simon Gábor, Városlőd plébánosának ajánlása

2. Bándi László, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület Elnökének ajánlása

3. Rainer Pál, a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum történészének ajánlása

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

1 db nyilatkozat csatolva

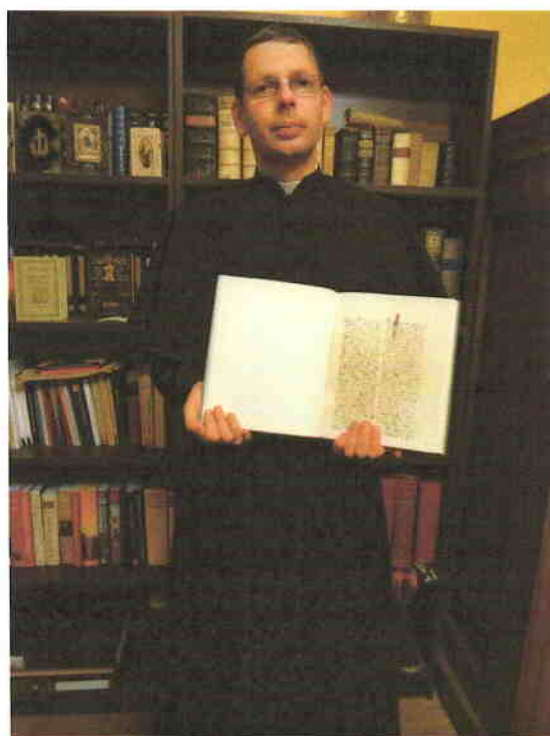
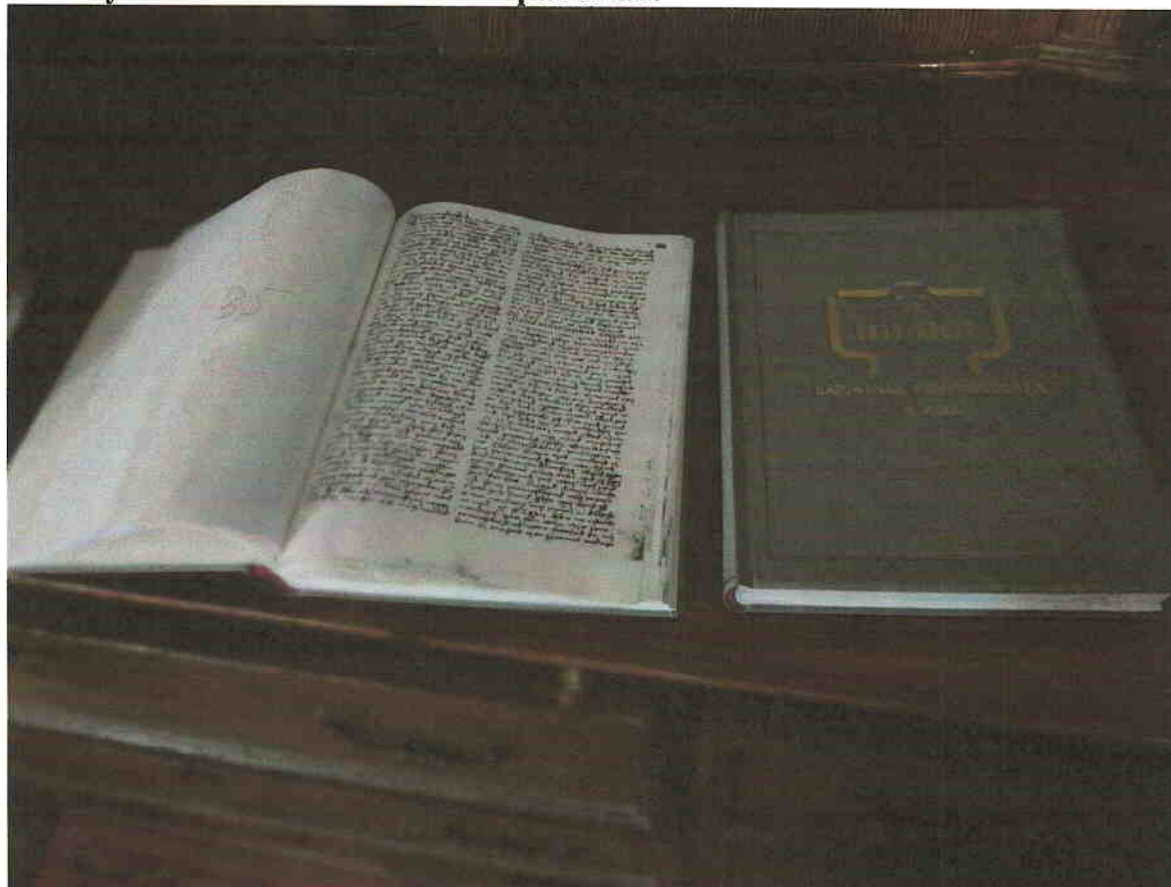
1. sz. melléklet: Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

Az Érdy Kódex eredeti lapjai:¹

¹ A fényképek forrása: <http://erdykodex.atw.hu/>

Az Érdy Kódex másolata a városlódi plébánián:²

² Csekényiné Schneider Katalin saját készítésű fényképei

2. sz. melléklet: A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

- 1. Simon Gábor, Városlód plébánosának ajánlása**
- 2. Bándi László, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület Elnökének ajánlása**
- 3. Rainer Pál, a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum történészének ajánlása**

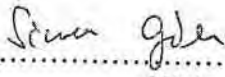
Városlódi Római Katolikus Egyházközség
8445 Városlód, Templom tér 1.

AJÁNLÁS

Alulírott Simon Gábor a Városlódi Római Katolikus Egyházközség Plébánosa ajánlással támogatom az „ÉRDY KÓDEX” Városlódi Települési Értéktárba és a Veszprém Megyei Értéktárba történő felvételét.

Indoklás:

Városlód, 2014.....

.....
aláírás

Veszprém Megyei Honismereti Egyesület
Bándi László elnök
Veszprém, Muskátli u. 6.
8200

Támogatási ajánlás

A Veszprém Megyei Honismereti Egyesület elnöksége nevében j a v a s o l j u k a Városlődön lévő *Érdy kódex* című előterjesztés felvételét a Veszprém Megyei Értéktárba.

1084-ben Szent Brunó alapította karthauzi rend a középkori Magyarországon négy kolostorban, szigorú szabályok között tevékenykedett. A lövöldi /városlödi, 1346-1554/ kolostor volt egyedül királyi alapítású. Itt írta a Karthauzi Névtelen az *Érdy kódexet*. A mű nevét első ismertetőjéről, *Érdy Jánosról* (1796-1871)(jogi doktor, MTA tagja) kapta.

A 675 oldalnyi kódex, az Úr és a szentek ünnepeire tartalmaz veretes magyar nyelvű beszédeket. A könyv egész esztendőre kiterjedően a vasár-és ünnepnapokra szóló evangéliumokat, prédikációkat, a szentek életéből vett legendákat izes magyar nyelven, olvasmányosan írja le. Szerzőjük szándéka szerint a saját rendjének (latinul nem tudó) tagjain túlmenően más szerzetesbéliékhöz is akar szólni. A leweldi Karthauzi Névtelen nagy műve nemcsak nagy műveltségű írói egyéniségre vall, hanem országos gondokkal küzdő, széles látókörű szellemet árul el, aki nem zárkózik be cellája falai közé, hanem népe sorsát szíven viseli. Az 1526 táján született mű befejezetlen, mégis a középkorvégi magyar irodalom legnagyobb és legsikerültebb vállalkozása, mind terjedelemben, mind minőségben. A kézirat 1814-ben került Nagyszombatról az Országos Széchenyi Könyvtárba, ahol jelenleg is őrzik. Az *Érdy kódex* most 488 éves.

A fentiek alapján a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület elnöksége úgy ítéli meg, hogy a városlödi *Érdy kódex* előterjesztésnek helye van a Veszprém Megyei Értéktárban.

Veszprém, 2014. október 22.

Tisztelettel:

Bándi László
elnök

Laczkó Dezső Múzeum, 8200 Veszprém, Török Ignác u. 7.

Helyi Értéktár Bizottság Városlőd

8445 Városlőd, Templom tér 4.

TÁMOGATÓ LEVÉL

Alulírott Rainer Pál, mint a Laczkó Dezső Múzeum (Veszprém) főténisz
ajánlásommal támogatom az „ÉRDY KÓDEX” kulturális örökség kategóriába sorolt érték Városlőd
települési értéktárba való felvételét, és javaslom a Veszprém Megyei Értéktárba történő
felterjesztését.

Kelt: Veszprém, 2014. október 28.

Rainer Pál

Városlódi Helyi Értéktár Bizottság

Cím: 8445 Városlód, Templom tér 4., Tel/fax: (88)
240-003

E-mail: varoslod@invitel.hu

KIVONAT

Városlód Helyi Értéktár Bizottság
2014. november 17-i nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből

Városlódi Települési Értéktár Bizottság 8/2014.(XI.17.) számú határozata:

Városlódi Települési Értéktár Bizottsága elfogadja Koppányi Béla István 8445 Városlód, Kolostor u. 38. szám alatti lakos kulturális örökség szakterülete szerinti besorolású „ÉRDY-KÓDEX” felvételét a Városlódi Települési Értéktárba.

Városlódi Települési Értéktár Bizottság javasolja a Települési Értéktárba felvett érték továbbítását a Veszprém Megyei Értéktárba.

Felelős: Freund Éva Ágnes elnök

Határidő: azonnal

K.m.f.

**Freund Éva Ágnes sk.
elnök**

**Csekényiné Schneider Anna Katalin
elnökhelyettes**

A kivonat hitelül:
2014.november 17.

Freund Éva Ágnes
elnök

Freund Éva